61-модда. Солик тўловчиларнинг консолидациялашган гурухи

Солиқ тўловчиларнинг хўжалик фаолияти бўйича жами молиявий натижасини хисобга олган холда фойда солиғини буён тўловчиларнинг (бундан матнда солик бўйича фойда солиғи консолидациялашган гурухи юритилади) хисоблаб чикариш ва тўлаш максадида, ушбу Кодексда назарда тутилган тартиб хамда шартларда тегишли ихтиёрий бирлашмаси шартнома асосидаги тўловчиларнинг консолидациялашган гурухи деб эътироф этилади.

Солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этиш тўғрисида тузилган амалдаги шартноманинг тарафи бўлган ва ушбу Кодексда бундай гурух иштирокчилари учун назарда тутилган барча шартларни қаноатлантирадиган юридик шахс солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухи иштирокчиси деб эътироф этилади.

Солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этиш тўғрисидаги шартномага мувофик зиммасига солик тўловчиларнинг консолидациялашган гурухи бўйича фойда солиғини хисоблаб чикариш ва тўлаш мажбурияти юклатилган иштирокчи солик тўловчилар консолидациялашган гурухининг масъул иштирокчиси деб эътироф этилади.

Кўрсатилган солиқни ҳисоблаб чиқариш ва тўлашга оид ҳуқуқий муносабатларда, фойда солиғини тўловчилар каби, солиқ тўловчилар консолидациялашган гуруҳининг

масъул иштирокчиси шундай хукукларни амалга оширади ва мажбуриятларни зиммасига олади.

Ушбу Кодексга ва Ўзбекистон Республикасининг фукаролик қонун ҳужжатларига мувофиқ тузилган солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гуруҳини ташкил этиш тўғрисидаги шартнома солиқ тўловчилар консолидациялашган гуруҳи масъул иштирокчисининг ваколатларини тасдиқловчи ҳужжатдир.

62-модда. Солик тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этиш шартлари

Ўзбекистон Республикасининг ушбу моддада назарда тутилган барча шартларни қаноатлантирувчи юридик шахслари солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этишга ҳақли.

Солиқ тўловчилар консолидациялашган гурухининг иштирокчилари томонидан қаноатлантирилиши лозим бўлган ушбу моддада назарда тутилган шартлар, агар ушбу Кодексда бошқача қоида назарда тутилмаган бўлса, мазкур гурухни ташкил этиш тўғрисидаги шартноманинг бутун амал қилиш муддати мобайнида бажарилиши керак.

Башарти бир юридик шахс бошқа юридик шахсларнинг капиталида) фондида (устав бевосита (ёки) ва билвосита иштирок этса хамда хар бир шундай юридик шахсдаги бундай иштирок этиш улуши камида 90 фоизни ташкил этса, юридик шахслар томонидан солик тўловчиларнинг консолидациялашган гурухи ташкил Кўрсатилган шартга мумкин. солик тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этиш тўғрисидаги шартноманинг бутун амал қилиш муддати мобайнида риоя этилиши керак.

Бир юридик шахснинг бошқа юридик шахсда иштирок этиш улуши ушбу Кодекснинг 38-моддасида белгиланган тартибда аниқланади.

Юридик шахс солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этиш тўғрисидаги шартноманинг тарафи сифатида қуйидаги барча шартларни қаноатлантириши керак:

агар ушбу Кодексда бошқача қоида назарда тутилмаган бўлса, у қайта ташкил этилиш ёки тугатилиш жараёнида бўлмаслиги керак;

унга нисбатан Ўзбекистон Республикасининг қонун хужжатларига мувофиқ банкротлик (иқтисодий ночорлик) тўғрисидаги иш бўйича иш қўзғатилган бўлмаслиги керак;

солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этиш (ўзгартириш) тўгрисидаги шартномани рўйхатдан ўтказиш учун хужжатларни солиқ органига такдим этиш санасидан олдинги охирги хисобот санасидаги молиявий хисобот асосида хисоб-китоб қилинган шахс соф активларининг микдори унинг устав фонди (устав капитали) микдоридан ошиши керак.

Солиқ тўловчиларнинг мавжуд консолидациялашган гурухига янги юридик шахсни қўшиб олиш, агар қўшиб олинаётган юридик шахс ўзининг қўшиб олиниши санасида ушбу модданинг бешинчи қисмида назарда тутилган шартларни қаноатлантирса, мумкин бўлади.

Солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухи иштирокчилари бўлган жами юридик шахслар қуйидаги шартларни қаноатлантириши керак:

1) улар томонидан календарь йил мобайнида тўланган қушилган қиймат солиғи, акциз солиғи, фойда солиғи ва ер

қаъридан фойдаланганлик учун солиқнинг жами суммаси камида юз миллиард сўмни ташкил этади;

- 2) календарь йил учун молиявий хисобот маълумотларига кўра товарлар ва хизматларни реализация килишдан тушумнинг, шунингдек бошка даромадларнинг жами хажми камида беш юз миллиард сўмни ташкил этади;
- 3) активларнинг жами қиймати календарь йил охирида молиявий хисобот маълумотларига кўра камида бир триллион сўмни ташкил этади;
- 4) фойда солиғи бўйича бир хил солиқ ставкасини қўллайди.

Ушбу модданинг еттинчи қисмида назарда тутилган барча кўрсаткичлар солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этиш тўғрисидаги шартномани рўйхатдан ўтказиш учун хужжатлар солиқ органига тақдим этиладиган йилдан олдинги йил якунларига кўра хисоб-китоб қилинади.

Қуйидагилар солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухи иштирокчилари бўлиши мумкин эмас:

- 1) махсус иқтисодий зоналарнинг иштирокчилари бўлган юридик шахслар;
- 2) махсус солиқ режимларини қўлловчи юридик шахслар;
- 3) банклар, бундан ушбу консолидациялашган гуруҳга кирувчи бошқа барча юридик шахслар банклар бўлган ҳол мустасно;
- 4) суғурта ташкилотлари, бундан ушбу консолидациялашган гуруҳга кирувчи бошқа барча юридик шахслар суғурта ташкилотлари бўлган ҳол мустасно;

- 5) қимматли қоғозлар бозорининг банклар бўлмаган профессионал иштирокчилари, бундан ушбу консолидациялашган гурухга кирувчи бошқа барча юридик шахслар қимматли қоғозлар бозорининг банклар деб хисобланмайдиган профессионал иштирокчилари бўлган хол мустасно;
- 6) фойда солиғини тўловчилар деб эътироф этилмайдиган юридик шахслар;
  - 7) клиринг ташкилотлари;
  - 8) микрокредит ташкилотлари.

Солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухи, факат башарти ушбу моддада назарда тутилган талабларни каноатлантирадиган барча юридик шахслар ушбу консолидациялашган гурухнинг иштирокчилари бўлса, ташкил этилиши мумкин.

Солиқ тўловчилар консолидациялашган гурухи иштирокчиларининг таркиби унга фақат бундай талабларни қаноатлантирадиган иштирокчиларнинг қўшиб олиниши ёхуд ундан бундай талабларни қаноатлантирмай қўйган иштирокчиларнинг чиқарилиши хисобига ўзгариши мумкин. Мазкур талабни бузган холда ташкил этилган ёхуд бу талабга мувофик бўлмай қолган солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухи ғайриқонуний равишда ташкил этилган ёхуд ушбу талаб бузилган санадан эътиборан амал қилиши тугатилган деб эътироф этилади.

Солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухи камида икки календарь йил муддатга ташкил этилади.

63-модда. Солик тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этиш тўғрисидаги шартнома

Солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этиш тўғрисидаги шартномага мувофик, ушбу Кодекснинг 62-моддасида белгиланган шартларни каноатлантирувчи юридик шахслар солик тўловчиларнинг консолидациялашган гурухи бўйича фойда солиғини ушбу Кодексда белгиланган тартибда ва шартларда хисоблаб чикариш хамда тўлаш максадида ихтиёрий равишда бирлашади.

Солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этиш юридик шахсни ташкил этмаган холда амалга оширилади.

Солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этиш тўғрисидаги шартномада қуйидаги қоидалар бўлиши керак:

- 1) солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этиш тўғрисидаги шартноманинг предмети;
- 2) солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухи иштирокчилари бўлган юридик шахсларнинг рўйхати ва реквизитлари;
- 3) солиқ тўловчилар консолидациялашган гурухининг масъул иштирокчиси бўлган юридик шахснинг номи;
- 4) солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухи иштирокчилари ушбу гурухнинг масъул иштирокчисига ушбу бобга мувофик ўтказадиган ваколатлар рўйхати;
- 5) солиқ тўловчилар консолидациялашган гурухининг масъул иштирокчиси ва бошқа иштирокчилари томонидан ушбу Кодексда назарда тутилмаган мажбуриятларни

бажариш ҳамда ҳуқуқларни амалга ошириш тартиби ва муддатлари, белгиланган мажбуриятларни бажармаганлик учун жавобгарлик;

- 6) агар солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухи муайян муддатга тузилаётган бўлса, календарь йилларда хисобланадиган муддат ёхуд бу гурух қанча муддатга ташкил этилаётганлигининг муайян муддати мавжуд эмаслигини кўрсатиш;
- 7) солиқ тўловчилар консолидациялашган гурухининг хар бир иштирокчиси бўйича ушбу Кодекснинг Махсус кисмида назарда тутилган ўзига хос хусусиятлар инобатга олинган холда солик базасини аниклаш ва фойда солиғини тўлаш учун зарур бўлган кўрсаткичлар. Бунда танланган кўрсаткичлар солик тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этиш тўғрисидаги шартноманинг бутун амал қилиш муддати мобайнида ўзгартирилмайди.

Солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этиш тўғрисидаги шартномага асосланган хукуқий муносабатларга нисбатан солиқ тўғрисидаги қонун хужжатлари, солиқ тўғрисидаги қонун хужжатлари билан тартибга солинмаган қисмига нисбатан эса, фукаролик қонун хужжатлари қўлланилади.

Солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этиш тўғрисидаги шартнома ва унинг қоидалари қонун ҳужжатларига мувофиқ бўлмаган тақдирда, суд томонидан ҳақиқий эмас деб топилиши мумкин.

Солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этиш тўғрисидаги шартнома қуйидаги саналардан энг аввалгиси юзага келгунига қадар амал қилади:

1) шартнома амал қилишининг тугаш санаси;

2) шартномани бекор қилиш санаси.

Солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этиш тўғрисидаги шартнома солиқ тўловчилар консолидациялашган гурухининг масъул иштирокчиси бўлган юридик шахс турган жойдаги солиқ органида рўйхатдан ўтказилади.

Агар солиқ тўловчилар консолидациялашган гурухининг масъул иштирокчиси йирик солиқ тўловчилар тоифасига киритилган бўлса, солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этиш тўғрисидаги шартнома консолидациялашган гурухнинг кўрсатилган масъул иштирокчиси йирик солиқ тўловчи сифатида хисобга олинган жойдаги солиқ органида рўйхатдан ўтказилиши лозим.

64-модда. Солик тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини рўйхатдан ўтказиш

Солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этиш тўғрисидаги шартномани рўйхатдан ўтказиш учун ушбу гурухнинг масъул иштирокчиси ўзи хисобда турган жойдаги солиқ органига қуйидаги хужжатларни тақдим этади:

- 1) ташкил этилаётган консолидациялашган гурух барча иштирокчиларининг ваколатли шахслари томонидан имзоланган солик тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этиш тўғрисидаги шартномани рўйхатдан ўтказиш ҳақидаги ариза;
- 2) солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этиш тўғрисидаги шартноманинг иккита нусхаси;

- 3) ушбу Кодекс 62-моддасининг учинчи, бешинчи, тўққизинчи қисмларида назарда тутилган еттинчи ва шартлар бажарилганлигини тасдикловчи, солик тўловчилар гурухининг масъул иштирокчиси консолидациялашган тасдиқланган хужжатлар. Бундай хужжатлар томонидан ушбу Кодекс 62-моддаси еттинчи жумласига, хусусан, қисмининг 1-бандида кўрсатилган соликларни тўлашга доир тўлов топширикномаларининг (солик органининг солиқлар бўйича хисобга олиш амалга оширилганлиги қарорининг кўчирма тўғрисидаги нусхалари), иштирокчиларидан хар бири учун олдинги календарь бухгалтерия баланслари, молиявий натижалар тўғрисидаги хисоботларнинг кўчирма нусхалари киради;
- 4) солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этиш тўғрисидаги шартномани имзолаган шахсларнинг ваколатларини тасдикловчи хужжатлар.

Ушбу модданинг биринчи қисмида кўрсатилган хужжатлар солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухи учун фойда солиғи хисобланадиган ва тўланадиган солиқ давридан олдинги йилнинг 30 октябридан кечиктирмай солиқ органига такдим этилади.

Солиқ органининг рахбари (рахбар ўринбосари) ушбу модданинг биринчи қисмида кўрсатилган хужжатлар солик органига такдим этилган кундан эътиборан ўн беш кун ичида солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этиш тўғрисидаги шартномани рўйхатдан ўтказади рўйхатдан ўтказишни ёки УНИ рад хақида ШИТЄ асослантирилган қарор қабул қилади. Ушбу моддада белгиланган муддат доирасида бартараф этиладиган қоидабузарликлар аниқланганда, солиқ органи тўловчилар консолидациялашган гурухининг иштирокчисини бу ҳақда ҳабардор қилиши шарт. Солиқ тўловчилар консолидациялашган гурухининг масъул иштирокчиси аникланган коидабузарликларни ушбу моддада белгиланган муддат тугагунга кадар бартараф этишга хакли.

Ушбу Кодекснинг 62-моддасида, 63-моддасининг учинчи кисмида ҳамда ушбу модданинг биринчи ва иккинчи кисмларида назарда тутилган шартларга риоя этилган такдирда солиқ органи солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гуруҳини ташкил этиш тўғрисидаги шартномани рўйҳатдан ўтказиши шарт.

Шартнома рўйхатдан ўтказилган санадан эътиборан беш кун ичида солиқ органи солиқ тўловчилар консолидациялашган гурухининг масъул иштирокчисига ушбу шартноманинг бир нусхасини унинг рўйхатдан ўтказилганлиги тўғрисида белги қўйган холда, шахсан имзо қўйдириб ёки олинганлик санаси тўғрисида гувохлик берувчи бошқа усулда бериши шарт.

Солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этиш тўғрисидаги шартнома рўйхатдан ўтказилганлиги ҳақидаги ахборот худди шу муддатларда солиқ органи томонидан солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухи иштирокчилари бўлган юридик шахслар жойлашган ердаги солиқ органларига юборилади.

Солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухи ушбу гурухни ташкил этиш тўгрисидаги шартнома солик органи томонидан рўйхатга олинган йилдан кейинги календарь йилнинг биринчи санасида ташкил этилган деб эътироф этилади.

Солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этиш тўғрисидаги шартномани рўйхатдан ўтказишни солиқ органи томонидан рад этишга фақат

қуйидаги ҳолатлардан ҳеч бўлмаганда биттаси мавжуд бўлганда йўл қўйилади:

- 1) солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этишнинг ушбу Кодекснинг 62-моддасида назарда тутилган шартларига мувофик эмаслиги;
- 2) солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этиш тўғрисидаги шартноманинг ушбу Кодекс 63-моддасининг учинчи қисмида кўрсатилган талабларга мувофиқ эмаслиги;
- 3) ушбу модданинг биринчи қисмида назарда тутилган солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этиш тўғрисидаги шартномани рўйхатдан ўтказиш учун хужжатларни ваколатли солиқ органига тақдим этмаслик ёхуд тўлиқ ҳажмда тақдим этмаслик ёки мазкур модданингиккинчи қисмида назарда тутилган ҳужжатларни тақдим этиш муддатини бузиш;
- 4) ҳужжатлар уни имзолашга ваколати бўлмаган шахслар томонидан имзоланган тақдирда.

Солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этиш тўғрисидаги шартномани рўйхатдан ўтказиш солик органи томонидан рад этилган такдирда, ушбу гурухнинг масъул иштирокчиси камчиликлар бартараф этилганидан сўнг бундай шартномани рўйхатдан ўтказиш тўғрисидаги хужжатларни қайта такдим этишга ҳақли.

Солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этиш тўғрисидаги шартномани рўйхатдан ўтказишни рад этиш ҳақидаги қарорнинг кўчирма нусхаси у қабул қилинган кундан эътиборан беш кун ичида солиқ органи томонидан бундай шартномада солиқ тўловчилар консолидациялашган гурухининг масъул иштирокчиси сифатида кўрсатилган ваколатли вакилига шахсан имзо

қўйдириб ёки олинган санани тасдиқловчи бошқа усул орқали топширилади.

Солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этиш тўғрисидаги шартномани рўйхатдан ўтказиш бундай шартномада устидан этилганлиги рад солик тўловчилар консолидациялашган гурухининг иштирокчиси сифатида кўрсатилган шахс томонидан мазкур Кодексда органларининг мансабдор улар солик ва харакатлари ёки шахсларининг ҳаракатсизлиги шикоят қилиш учун белгиланган тартибда ва муддатларда шикоят қилиниши мумкин.

Ариза (шикоят) қаноатлантирилган тақдирда солиқ органи ушбу шартномани рўйхатдан ўтказиши шарт, солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухи эса ушбу модданинг тўртинчи қисмига мувофик рўйхатдан ўтиши лозим бўлган йилдан кейинги календарь йилнинг биринчи санасидан эътиборан ташкил этилган деб эътироф этилади. Агар солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этиш тўғрисидаги шартномани рўйхатдан ўтказиш учун ушбу бобда белгиланган бошқа тўсиқлар бўлмаса, кўрсатилган қоида қўлланилади.

65-модда. Солик тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этиш тўғрисидаги шартномани ўзгартириш ва унинг амал қилиш муддатини узайтириш

Солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этиш тўғрисидаги шартнома ушбу моддада назарда тутилган тартибда ва шартларда ўзгартирилиши мумкин.

Солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этиш тўғрисидаги шартнома тарафлари қуйидаги ҳолларда мазкур шартномага ўзгартишлар киритиши шарт:

- 1) солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухи иштирокчилари бўлган бир ёки бир нечта юридик шахсни тугатиш тўғрисида қарор қабул қилинганда;
- 2) солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухи иштирокчилари бўлган бир ёки бир нечта юридик шахсни қайта ташкил этиш тўғрисида (қўшиб юбориш, қўшиб олиш, ажратиб чиқариш ёки бўлиш шаклида) қарор қабул қилинганда;
- 3) бир ёки бир нечта юридик шахс солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухига қўшиб олинганда;
- 4) юридик шахс мазкур Кодекснинг 62-моддасида назарда тутилган шартларга жавоб бермай қолган ҳолларда, ушбу юридик шахс солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гуруҳидан чиқиб кетганда;
- 5) солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этиш тўғрисидаги шартноманинг амал килиш муддатини узайтириш тўғрисида қарор қабул қилинганда.

Солиқ тўловчилар консолидациялашган гурухининг иштирокчиси қайта ташкил этилганда қайта ташкил этилган юридик шахслар, агар улар ушбу Кодекснинг 62-моддасида назарда тутилган шартларга мувофиқ бўлса, шу консолидациялашган гурух таркибига киритилиши шарт.

Солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этиш тўғрисидаги шартномани ўзгартириш тўғрисидаги битим шундай гурухнинг барча иштирокчилари томонидан янгидан қўшиб олинаётган иштирокчиларни қўшиб хисоблаганда ва гурухдан чиқаётган иштирокчиларни истисно этган холда қабул қилинади.

Солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этиш тўғрисидаги шартномани ўзгартириш тўғрисидаги битим рўйхатдан ўтказиш учун солиқ органига қуйидаги муддатларда тақдим этилади:

- 1) мазкур шартноманинг амал қилиш муддатини узайтириш тўғрисида қарор қабул қилинганда солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этиш тўғрисидаги шартноманинг амал қилиш муддати тугашидан камида бир ой олдин;
- 2) бошқа ҳолларда солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гуруҳини ташкил этиш тўғрисидаги шартномани ўзгартириш учун ҳолатлар юзага келган кундан эътиборан бир ой ичида.

Солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этиш тўғрисидаги шартномани ўзгартириш тўғрисидаги битимни рўйхатдан ўтказиш учун унинг масъул иштирокчиси солиқ органига қуйидаги ҳужжатларни тақдим этади:

- 1) шартномага ўзгартишлар киритиш тўғрисидаги билдириш хати;
- 2) солиқ тўловчилар консолидациялашган гурухи иштирокчиларининг ваколатли шахслари томонидан шартномани ўзгартириш, шу жумладан унинг муддатини узайтириш тўғрисидаги имзоланган битимнинг иккита нусхаси;
- 3) шартномага ўзгартишлар киритиш тўғрисидаги битимни имзолаган шахсларнинг ваколатларини тасдиқловчи ҳужжатлар;
- 4) шартномага киритилган ўзгартишларни хисобга олган холда ушбу Кодекснинг 62-моддасида назарда

тутилган шартлар бажарилганлигини тасдиқловчи хужжатлар;

5) шартноманинг амал қилиш муддатини узайтириш тўғрисидаги қарорнинг иккита нусхаси.

Солиқ органи солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этиш тўғрисидаги шартномани ўзгартириш тўғрисидаги битимни ушбу модданинг олтинчи кисмида кўрсатилган хужжатлар такдим этилган кундан эътиборан ўн кун ичида рўйхатдан ўтказиши ва мазкур гурух масъул иштирокчисининг ваколатли вакилига ўзгартишларнинг бир нусхасини, у рўйхатдан ўтказилганлиги тўғрисидаги белгини кўйган холда, бериши шарт.

Солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этиш тўғрисидаги шартномани ўзгартириш тўғрисидаги битимни рўйхатдан ўтказишни рад этиш учун куйидагилар асос бўлади:

- 1) ушбу Кодекснинг 62-моддасида назарда тутилган шартларнинг солиқ тўловчилар консолидациялашган гурухининг хеч бўлмаганда битта иштирокчисига нисбатан бажарилмаганлиги;
- 2) хужжатларнинг бунга ваколати бўлмаган шахслар томонидан имзоланганлиги;
- 3) мазкур шартномани ўзгартириш учун ҳужжатлар тақдим этиш муддатининг бузилганлиги;
- 4) ушбу модданинг олтинчи қисмида назарда тутилган ҳужжатлар тақдим этилмаганлиги (тўлиқ ҳажмда тақдим этилмаганлиги).

Солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этиш тўғрисидаги шартномани ўзгартириш тўғрисидаги битим қуйидаги тартибда кучга киради:

- 1) солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этиш тўғрисидаги шартномага бундай гурухга янги юридик шахслар қўшиб олиниши билан боғлиқ ўзгартишлар (бундан гурух иштирокчилари қайта ташкил этилган холлар мустасно) шартномага тегишли ўзгартишлар солиқ органи томонидан рўйхатга олинган йилдан кейинги календарь йилнинг камида биринчи кунидан кейин кучга киради;
- 2) солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этиш тўғрисидаги шартномага бундай гурух таркибидан иштирокчилар чиқиб кетиши билан боғлиқ ўзгартишлар шартномага тегишли ўзгартишлар киритиш учун холатлар юзага келган йилдан (агар ушбу қисмнинг 3-бандида бошқача қоида назарда тутилмаган бўлса) кейинги календарь йилнинг биринчи кунидан кучга киради;
- бошқа ҳолларда тўловчиларнинг солик консолидациялашган гурухини ташкил этиш тўғрисидаги шартномага ўзгартишлар унинг тарафлари лекин тегишли ўзгартишлар эътиборан, санадан кейин рўйхатга томонидан олинган санадан органи келадиган санада кучга киради.

Солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этиш тўғрисидаги шартномага мажбурий ўзгартишларни киритишдан бўйин товлаш шартномага тегишли мажбурий ўзгартишлар кучга кириши керак бўлган календарь йилнинг биринчи кунидан эътиборан шартноманинг амал қилиши тугатилишига сабаб бўлади.

66-модда. Солик тўловчилар консолидациялашган гурухи иштирокчиларининг хукук ва мажбуриятлари

Солиқ тўловчилар консолидациялашган гурухининг иштирокчилари қуйидагиларга ҳақли:

- 1) консолидациялашган гурухнинг масъул ушбу консолидациялашган иштирокчисидан гурухнинг фаолияти муносабати билан солик органи томонидан масъул иштирокчига тақдим этилган хужжатлар, карорлар, талабномалар, солиштирма бошқа далолатномалар ва хужжатларнинг кўчирма нусхаларини олиш;
- 2) ушбу Кодексда назарда тутилган ўзига хос хусусиятларни хисобга олган холда солиқ органларининг ҳужжатлари, улар мансабдор шахсларининг ҳаракатлари (ҳаракатсизлиги) устидан юқори турувчи солиқ органига ёки судга шикоят қилиш;
- 3) солиқ тўловчилар консолидациялашган гурухи масъул иштирокчисининг солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухи бўйича фойда солиғини тўлаш мажбуриятини ихтиёрий равишда бажариш;
- 4) масъул иштирокчида солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухи бўйича фойда солиғи ҳисоблаб чиқарилиши ва тўланиши муносабати билан ўтказиладиган солиқ текширувларини ўтказишда, шунингдек бундай солиқ текширувлариниг материалларини кўриб чиқишда иштирок этиш.

Ушбу Кодекснинг 62-моддасида солик тўловчиларнинг консолидациялашган гурухи иштирокчилари учун назарда тутилган шартларга мувофик бўлган бундай гурух иштирокчиси солик тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этиш тўғрисидаги шартноманинг амал

қилиш муддати мобайнида ўзининг ушбу гурухдаги иштирокини ихтиёрий равишда тугатишга ҳақли эмас.

Солиқ тўловчилар консолидациялашган гурухининг иштирокчилари:

- 1) солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини тузиш тўғрисидаги шартномани ва унга ўзгартишларни рўйхатдан ўтказиш учун зарур бўлган барча ҳаракатларни амалга ошириши ҳамда барча ҳужжатларни тақдим этиши;
- 2) солиқ тўловчилар консолидациялашган гурухининг иштирокчисига тўловчиларнинг солик масъул фойда гурухи бўйича консолидациялашган солиғини тўловчининг мажбуриятларини бажариш ва хукукларини амалга ошириш учун унга зарур бўлган маълумотларни этиши (шу жумладан электрон шаклда тақдим Бундай маълумотлар жумласига этиши). олинган даромадлар ва қилинган харажатларга нисбатан фойда солиғи бўйича солиқ базасининг хисоб-китоблари, хисобга олиш регистрларининг маълумотлари ва бошка хужжатлар киради;
- 3) солиқ тўловчилар консолидациялашган гурухининг фаолияти муносабати билан солиқ органи томонидан солиқ назорати тадбирлари амалга оширилганда талаб қилинадиган хужжатлар ва бошқа ахборотни ушбу Кодексда белгиланган тартибда солиқ органларига тақдим этиши;
- 4) солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухи бўйича фойда солиғини (бўнак ва жорий тўловларни), тегишли пенялар ва жарималарни тўлаш бўйича мажбурият ушбу Кодекснинг III бўлимида белгиланган тартибда ушбу гурухнинг масъул иштирокчиси томонидан бажарилмаган

ёки лозим даражада бажарилмаган тақдирда, бундай мажбуриятни бажариши;

- 5) ушбу Кодекснинг 62-моддасида назарда тутилган шартларга риоя этилмаган такдирда, солик тўловчилар консолидациялашган гурухининг масъул иштирокчисини ва мазкур гурухни тузиш тўғрисидаги шартнома рўйхатга олинган солик органини дархол хабардор қилиши;
- 6) ушбу Кодекснинг II бўлимида назарда тутилган тартибда солик солиш максадида хисоб юритиши шарт.

Солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухи бўйича фойда солиғига нисбатан солиқ мажбурияти масъул иштирокчи томонидан бажарилмаганда ёки лозим даражада бажарилмаганда, ушбу гурухнинг кўрсатилган мажбуриятини бажарган иштирокчиси фукаролик гурухни мазкур ТУЗИШ тўғрисидаги хужжатларида ва шартномада назарда тутилган микдорларда хамда тартибда регресс талаби қўйиш хуқуқига эга бўлади. Ушбу қоида солиқ тўловчилар консолидациялашган гурухининг масъул ўрнига унинг солиқ мажбурияти иштирокчиси (шу жорий тўловларни тўлаш) жумладан бўнак ва ШУ консолидациялашган гурухнинг бир нечта иштирокчиси бажарилган холларга нисбатан хам томонидан этилади.

Юридик шахс солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухи таркибидан чиққанда:

1) юридик шахс фойда солиғи бўйича консолидациялашган гурух таркибидан чиққан солиқ давридан бошлаб солиқ хисобига солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухи иштирокчиси бўлмаган солиқ тўловчининг солиқ хисоби бўйича ушбу Кодекснинг II

бўлими талабларига риоя этишга қаратилган ўзгартишлар киритиши;

- ушбу юридик тўловчилар шахс солик консолидациялашган гурухининг таркибидан чикиб кетган солиқ давридан бошлаб ўзи томонидан ҳақиқатда олинган фойдадан келиб чиққан холда фойда солиғини хисоблаб чиқиши ва тўлаши. Солиқ тўловчилар консолидациялашган гурухининг масъул иштирокчиси томонидан ушбу гурух бўйича ҳақиқатда тўланган фойда солиғи суммаларини хисобга олган холда, кўрсатилган талаб тегишли хисобот ва солик даврларига нисбатан татбик этилади хамда фойда солиғи бўйича бўнак ва жорий тўловларни ушбу Кодекснинг белгиланган бўлимида муддатларда мажбуриятини ўз ичига олади;
- 3) ушбу Кодекснинг XII бўлимида назарда тутилган муддатларда фойда солиғи бўйича солиқ хисоботини ўзи хисобда турган ердаги солиқ органига тақдим этиши шарт.

Юридик шахснинг солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухи таркибидан чиқиб кетиши уни ушбу юридик шахс шундай консолидациялашган гурухнинг иштирокчиси бўлган даврда юзага келган солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухи бўйича фойда солиғига нисбатан солиқ мажбуриятларини бажаришдан озод этмайди.

Мазкур қоида, ушбу юридик шахсга унинг солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган таркибидан гурухи мажбурияти чикиб кетгунига қадар мазкур солик тўғрисидаги бажарилмаганлиги ёки солиқ хужжатлари бузилганлиги тўғрисида маълум бўлганидан ёки маълум бўлмаганидан қатъи назар, қўлланилади.

67-модда. Солик тўловчилар консолидациялашган гурухи масъул иштирокчисининг хукуклари ва мажбуриятлари

Солиқ тўловчилар консолидациялашган гурухининг масъул иштирокчиси ушбу Кодекснинг 66-моддасида назарда тутилган хукуклар ва мажбуриятлардан ташқари, ушбу моддада белгиланган хукукларга эга бўлади ва мажбуриятларни ўз зиммасига олади.

Солиқ тўловчилар консолидациялашган гурухининг масъул иштирокчиси, агар ушбу Кодексда бошқача қоида бўлса, тутилмаган тўловчилар солиқ назарда гурухининг фаолияти консолидациялашган муносабати билан юзага келадиган муносабатларда фойда солиғини ушбу Кодексда назарда учун тўловчилар тутилган хуқуқларга эга бўлади ва мажбуриятларни ўз зиммасига олади.

Солиқ тўловчилар консолидациялашган гурухининг масъул иштирокчиси қуйидаги хуқуқларга эга:

- 1) солиқ органларига ва уларнинг мансабдор шахсларига солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухи бўйича фойда солиғини (бўнак ва жорий тўловларни) хисоблаб чиқариш ва тўлаш юзасидан хар қандай тушунтиришларни тақдим этиш;
- 2) солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухи бўйича фойда солиғи тўланиши муносабати билан бундай гурухнинг исталган иштирокчиси ва унинг алохида бўлинмалари жойлашган ерда ўтказиладиган сайёр солиқ текширувлари ҳамда солиқ аудити ўтказилаётганда иштирок этиш;
- 3) солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухи бўйича фойда солиғи тўланиши муносабати билан

ўтказиладиган солик текширувлари хужжатларининг текширувларининг натижалари юзасидан солик томонидан чиқарилган қарорларнинг кўчирма органи Шунингдек фойда солиғини (бўнак нусхаларини олиш. тўловларини) тўлаш тўғрисидаги талабномаларни ҳамда тўловчиларнинг консолидациялашган гурухи фаолияти билан боғлиқ бошқа хужжатларни олиш;

- 4) солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гуруҳи бўйича фойда солиғини тўлаш муносабати билан ўтказиладиган солиқ текширувларининг ва солиқ назорати қўшимча тадбирларининг материаллари ушбу Кодексда назарда тутилган ҳолларда ва тартибда солиқ органининг раҳбари (раҳбар ўринбосари) томонидан кўриб чиқилаётганда иштирок этиш;
- 5) солиқ органларидан солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухи иштирокчилари тўғрисидаги солиқ сирини ташкил этувчи маълумотларни олиш;
- бошқа органларининг ва ваколатли органларнинг хужжатлари, улар мансабдор шахсларининг харакатлари (харакатсизлиги) устидан, шу жумладан солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухи бўйича фойда хисоблаб чиқаришда улар томонидан (хуқуқларнинг мажбуриятларнинг бажарилиши муносабати билан оширилиши) солиқ тўловчилар консолидациялашган гурухининг айрим иштирокчилари манфаатларини кўзлаб белгиланган тартибда шикоят қилиш;
- 7) солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухи бўйича ортикча тўланган фойда солиғини хисобга олиш (қайтариш) тўғрисидаги ариза билан солик органига мурожаат этиш.

Солиқ тўловчилар консолидациялашган гурухининг масъул иштирокчиси:

- 1) солиқ органига ушбу Кодексда назарда тутилган тартибда ва муддатларда рўйхатдан ўтказиш учун солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини тузиш тўғрисидаги шартномани, ушбу шартномани ўзгартириш тўғрисидаги битимни, солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухи фаолиятини тугатиш тўғрисидаги қарорни ёки билдириш хатини тақдим этиши;
- 2) ушбу Кодекснинг XII бўлимида белгиланган тартибда солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухи бўйича солик хисобини юритиши, фойда солиғини (бўнак ва жорий тўловларни) хисоблаб чикариши ва тўлаши;
- 3) солиқ органига солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухи бўйича фойда солиғи бўйича солиқ хисоботини, шунингдек мазкур гурухнинг бошқа иштирокчиларидан олинган хужжатларни ушбу Кодексда белгиланган тартибда ва муддатларда такдим этиши;
- 4) солиқ тўловчилар консолидациялашган гурухининг тугатилган тақдирда, ушбу иштирокчиларига фойда солиғини (бўнак ва тўловларни) хисоблаб чиқариш ва тўлаш хамда тегишли хисобот хамда солик даврлари учун солик хисоботини бўлган маълумотларни тузиш учун зарур солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини тузиш тўғрисидаги шартномада назарда тутилган тартибда ва Солиқ этиши. тўловчиларнинг муддатларда тақдим консолидациялашган гурухи таркибидан бир ёки бир нечта юридик шахс чикиб кетганда бундай маълумотлар ушбу консолидациялашган гурухнинг бошқа иштирокчиларига ва

консолидациялашган гурух таркибидан чикиб кетган юридик шахсларга худди шундай тартибда такдим этилади;

- 5) солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гуруҳи бўйича фойда солиғини тўловчининг мажбуриятларини бажариш муносабати билан юзага келадиган солиқ қарзини узиши;
- 6) солиқларни тўлаш тўғрисидаги талабнома олинганлиги ҳақида у олинган кундан эътиборан беш кун ичида солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гуруҳи иштирокчиларини ҳабардор ҳилиши;
- 7) солиқ органлари томонидан солиқ назорати амалга тўловчиларнинг оширилиши хамда солиқ гурухи бўйича фойда консолидациялашган солиғини тўловчининг мажбуриятлари бажарилиши учун зарур бўлган бошқа ахборотни изохларни хужжатларни, ва солик тўловчиларнинг консолидациялашган гурухи иштирокчиларидан талаб қилиб олиши;
- 8) ушбу консолидациялашган гуруҳни ташкил этиш тўғрисидаги шартномани рўйхатдан ўтказган солик органи томонидан солик назорати тадбирлари доирасида талаб килинган, солик тўловчиларнинг консолидациялашган гуруҳи бўйича бошланғич ҳужжатларни, солик ҳисоби регистрларини ва бошқа ахборотни тақдим этиши шарт.

Солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гуруҳи таркибидан бир ёки бир нечта юридик шахс чиқиб кетган тақдирда шу консолидациялашган гуруҳнинг масъул иштирокчиси:

1) солиқ тўловчилар консолидациялашган гурухининг фойда солиғи бўйича юридик шахслар консолидациялашган гурух таркибидан чиқиб кетган солиқ даври бошланишидан солиқ хисобига тегишли ўзгартишлар киритиши;

2) тугаган ҳисобот даврлари бўйича фойда солиғи юзасидан бўнак ва жорий тўловларни қайтадан ҳисоблашни амалга ошириши ва ҳисобда турган жойидаги солиқ органига солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гуруҳи бўйича фойда солиғига доир аниқлаштирилган солиқ ҳисоботини тақдим этиши шарт.

Солиқ тўловчилар консолидациялашган гурухининг масъул иштирокчиси ўзига берилган ваколатлар доирасида солиқ тўловчининг ушбу Кодексда назарда тутилган бошқа хуқуқларига эга бўлади ва унинг зиммасида бошқа мажбуриятлар ҳам бўлади.

68-модда. Солик тўловчиларнинг консолидациялашган гурухи фаолиятини тугатиш

Солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухи куйидаги холатлардан хеч бўлмаганда биттаси мавжуд бўлган такдирда фаолиятини тугатади:

- 1) солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этиш тўғрисидаги шартноманинг амал қилиш муддати тугаганда;
- 2) тарафларнинг келишувига кўра солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этиш тўғрисидаги шартнома бекор қилинганда;
- 3) солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этиш тўғрисидаги шартномани ҳақиқий эмас деб топиш тўғрисидаги суднинг қарори қонуний кучга кирганда;
- 4) солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этиш тўғрисидаги шартномани унинг иштирокчилари таркиби ўзгариши муносабати билан

ўзгартириш тўғрисидаги битим белгиланган муддатларда солиқ органига тақдим этилмаганда;

- 5) солиқ тўловчилар консолидациялашган гурухининг масъул иштирокчиси қайта ташкил этилганда (бундан қайта ўзгартириш мустасно) ёки тугатилганда;
- 6) қонун ҳужжатларига мувофиқ солиқ тўловчилар консолидациялашган гуруҳининг масъул иштирокчисига нисбатан ночорлик (банкротлик) тўғрисида иш юритиш қўзғатилганда;
- 7) солиқ тўловчилар консолидациялашган гурухининг масъул иштирокчиси ушбу Кодекснинг 62-моддасида назарда тутилган шартларга мувофик келмаганда;
- 8) солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухини ташкил этиш тўғрисидаги шартномага мажбурий ўзгартишларни киритишдан бўйин товлаганда.

Солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухи иштирокчиси бўлган юридик шахснинг устав фондидаги (устав капиталидаги) акцияларни (улушларни) ушбу Кодекс 62-моддасининг учинчи қисмида назарда тутилган шартларнинг бузилишига олиб келмайдиган харид қилиш ёки сотиш солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухи фаолиятини тугатишга сабаб бўлмайди.

Ушбу модда биринчи қисмининг 2-бандида кўрсатилган холат мавжуд бўлганда, солиқ тўловчилар консолидациялашган гурухининг масъул иштирокчиси ушбу гурухни тузиш тўғрисидаги шартномани рўйхатдан ўтказган солиқ органига унинг фаолиятини тугатиш тўғрисидаги, консолидациялашган гурух иштирокчилари бўлган барча шахсларнинг ваколатли юридик вакиллари томонидан юбориши шарт. қарорни Бундай карор имзоланган

кўрсатилган солик органига қарор қабул қилинган кундан эътиборан беш кундан кечиктирмай юборилади.

Ушбу модда биринчи қисмининг 1, 3 — 7-бандларида кўрсатилган холатлар мавжуд бўлганда, солиқ тўловчилар консолидациялашган гурухининг масъул иштирокчиси ушбу гурухни тузиш тўғрисидаги шартномани рўйхатдан ўтказган солиқ органига бундай холатлар юзага келган санани кўрсатган холда билдириш хати юбориши шарт. Бундай билдириш ихтиёрий шаклда тузилади ва мазкур солиқ органига тегишли холат юзага келган кундан эътиборан беш кундан кечиктирмай юборилади.

Солиқ органи ушбу модданинг учинчи ёки тўртинчи кўрсатилган хужжатлар олинган кисмларида ичида тўловчиларнинг эътиборан беш кун солиқ консолидациялашган гурухи фаолияти тугатилганлиги ахборотни тўловчиларнинг хакидаги солик консолидациялашган гурухи иштирокчилари бўлган юридик шахслар жойлашган ердаги солиқ органларига юборади.

Солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухи, агар ушбу Кодексда бошқача қоида назарда тутилмаган бўлса, ушбу модданинг биринчи кисмида кўрсатилган холатлар юзага келган йилдан кейинги календарь йилнинг биринчи кунидан эътиборан фаолиятини тугатади.

Ушбу модда биринчи қисмининг 3-бандида назарда тутилган асос мавжуд бўлган тақдирда, солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гурухи фойда солиғи бўйича суднинг кўрсатилган қарори қонуний кучга кирган солиқ даврининг биринчи кунидан эътиборан фаолиятини тугатади.

Ушбу модда биринчи қисмининг 4-бандида назарда тутилган асос мавжуд бўлган тақдирда, солиқ

тўловчиларнинг консолидациялашган гурухи фойда солиғи бўйича ушбу Кодекснинг 65-моддасида белгиланган шарт қайси солиқ даврида бузилган бўлса, ўша солиқ даврининг биринчи кунидан эътиборан фаолиятини тугатади.

Ушбу модда биринчи қисмининг 5, 6 ёки 7-бандларида назарда тутилган асос мавжуд бўлган такдирда, солик тўловчиларнинг консолидациялашган гурухи тегишли холат юзага келган календарь йилнинг биринчи кунидан эътиборан фаолиятини тугатади.